

21.9.2020

Kuopion kaupunki
ympäristö- ja rakennuslautakunta
kirjaamo(at)kuopio.fi

Valvonta-asia

Kuopion kaupungin ympäristöterveydenhuollon suorittama terveydensuojelulain 20 pykälän mukainen talousveden laadun valvonta

Terveydensuojelulain (763/1994) 5 §:n mukaan aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo terveydensuojelua toimialueellaan. Toteuttaakseen laissa aluehallintoviranomaiselle säädettyä tehtävää Itä-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt Kuopion kaupungin ympäristöterveydenhuollon arviointi- ja ohjauksikäynnin 30.10. – 14.11.2018 (ISAVI/3802/2018).

Arviointi- ja ohjauksikäynnin yhteydessä kävi ilmi, että vesilaitosten valvontatutkimusohjelmien päivitystä tehtiin virkamiestyönä edellyttäen, että kohde oli toimittanut tarvittavat tiedot. Osa talousvesilaitoksista ei ollut laatinut talousvesiasetusten mukaista riskinarviointia. Ympäristöterveystarkastajan arvion mukaan vesilaitosten valvontatutkimusohjelmista oli päivitetty noin kolmannes.

Aluehallintoviraston saaman tiedon mukaan kunnan terveydensuojeluviranomainen oli edellyttänyt talousvesilaitoksilta riskinarviointien laatimista sekä valvontatutkimusohjelman päivittämistä varten tarvittavien tietojen toimittamista vuoden 2018 loppuun mennessä. Muussa tapauksessa valvontatutkimusohjelmat oli määrä päivittää olemassa olevin tiedoin ja näytteenotto kirjata tehtäväksi asetuksen mukaisesti ilman huojennuksia. Kyseisestä ajankohdasta on kulunut aikaa liki 2 vuotta.

Itä-Suomen aluehallintovirasto on arviointi- ja ohjauksikäynnin raportissa edellyttänyt Kuopion kaupungin ympäristöterveydenhuoltoa korjaamaan kunnan valvontasuunnitelmaa siten, että talousvesilaitosten (1352/2015) riskinarviointi ja häiriötilannesuunnitelmien sekä valvontatutkimusohjelmien päivitykset tuli saattaa ajan tasalle.

Kevään 2019 aikana Itä-Suomen aluehallintovirasto on toiminta-alueellaan selvittänyt terveydensuojelulain mukaista talousvettä toimittavien laitosten riskinarviointia ja hyväksymistä (ISAVI/1532/2019) sekä valtakunnallisessa ”valvontatutkimusohjelmien ajantasaisuuden” -valvontahankkeessa keväen 2020 aikana (ISAVI/3524/2020).

Valvontahankkeessa saatujen tietojen pohjalta aluehallintovirastolle on muodostunut käsitys, ettei talousveden laadun ja vedentuotantoketjun valvontaa ole toteutettu kaikilta osin terveydensuojelulain sekä talousvesiasetuksen mukaisesti. Siirtymäajan vaatimia toimenpiteitä on kesken eikä kaikkia pyydettyjä tietoja ole toimitettu aluehallintovirastolle.

Edellä mainittujen tietojen perusteella aluehallintovirasto on päättänyt käynnistää terveydensuojelulain mukaisen valvonta-asian selvittämällä talousveden valvontatehtävien hoidon tilannetta Kuopion kaupungin toiminta-alueella.

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTO
Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

puh. 0295 016 800
kirjaamo.ita@avi.fi
www.avi.fi

Mikkelin päätoimipaikka
Maaherrankatu 16

Joensuun toimipaikka
Torikatu 36

Kuopion toimipaikka
Hallituskatu 12–14

Terveydensuojelulain mukainen talousveden laadun ja vedentuotantoketjun valvonta

Terveydensuojelulain 6 §:n 1 momentin mukaan kunnan tehtävänä on alueellaan edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö.

Saman lain mukaan kunnan terveydensuojeluun kuuluvista tehtävistä huolehtii kunnan määräämä lautakunta tai muu monijäseninen toimielin (kunnan terveydensuojeluviranomaisen). Valtuusto voi antaa kunnan terveydensuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle tai jaostolle. Kunta voi sopia toisen kunnan tai kuntayhtymän kanssa, että kunnalle tai sen viranomaiselle tässä laissa säädetty tehtävä, jossa toimivaltaa voidaan siirtää viranhaltijalle, annetaan virkavastuulla toisen kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijan hoidettavaksi. (7 § 1 ja 2 mom.)

Talousveden laadun valvonta ja talousveden käyttöä koskevat määräykset määrittyvät terveydensuojelulain 20 §:n (11.11.2016/942) mukaisesti. Saman lain mukaan talousvettä toimittavan laitoksen ja veden käyttäjän, joka ottaa talousvettä omilla laitteillaan, on huolehdittava siitä, että talousvesi täyttää 17 §:n 1 momentissa tarkoitetut vaatimukset. Talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonnan ja talousveden laadun valvonnan on perustuttava veden terveydelliseen laatuun vaikuttavien riskien arviointiin ja hallintaan. Riskinarviointi on tehtävä toiminnan harjoittajien ja viranomaisten välisenä yhteistyönä. (20 § 1 ja 2 mom.)

Terveydensuojelulain (20 § 3 mom.) mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen on:

- 1) hyväksyttävä 2 momentissa tarkoitettu riskinarviointi;
- 2) varmistettava, että tieto riskinarvioinnin suorittamisesta ja yhteenveto sen tuloksista ovat veden käyttäjien saatavilla;
- 3) valvottava säännöllisesti 18 ja 18 a §:ssä tarkoitetun ja elintarvikehuoneistossa käytetävän talousveden laatua;
- 4) todennettava valvontaohjelmien avulla, että terveydelle aiheutuvien riskien hallintatoimenpiteitä toteutetaan koko vedenjakeluketjussa vedenmuodostumisalueelta vedenoton, käsittelyn ja varastoinnin kautta vedenjakeluun, ja että hallintatoimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisia ja tehokkaita.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella (1352/2015 päivitetty 6.10.2017/683; myöhemmin *talousvesiasetus*) annetaan tarkemmat säännökset terveydensuojelulaissa tarkoitusta riskinarvioinnista ja riskinhallinnasta sekä talousveden säännöllisestä valvonnasta, tarvittavista tutkimuksista, tiedottamisesta ja tulosten raportoinnista.

Talousvesiasetuksen 7a §:n mukaisesti terveydensuojelulain 20 §:n 3 momentissa tarkoitettua riskinarvioinnin hyväksymistä varten talousvettä toimittavan laitoksen on esitettävä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle samassa pykälässä luetellut asiakohdat.

Talousvesiasetuksen 7 §:n mukaisesti viranomaisvalvonnalla todennetaan, että talousvesi ei aiheuta terveyshaittaa, talousvettä toimittavan laitoksen omavalvonta on riittävää, laitoksen riskienhallinta kattaa koko vedentuotantoketjun ja riskien hallintakeinot ovat tarkoituksen mukaisia ja toimivia.

Talousvesiasetuksen mukaisesti talousvettä toimittavan laitoksen viranomaisvalvontaan kuuluu:

- 1) vedenjakelualueelle toimitetun talousveden laadun säännöllinen tutkiminen (**valvontatutkimusohjelma**), johon sisältyy *jatkuva valvonta ja jaksottainen seuranta*;
- 2) terveydensuojelulain 6 §:ssä tarkoitettuun **valvontasuunnitelmaan** sisältyvät talousvettä toimittavan laitoksen, vedentuotantoketjun ja vedenjakelualueen tarkastukset.

Talousvesiasetuksen 8 §:n mukaisesti vedenjakelualueelle, jolle talousvettä toimittava laitos toimittaa vettä, on laadittava valvontatutkimusohjelma talousvettä toimittavan laitoksen, sille vettä toimittavan laitoksen ja kunnan terveydensuojeluviranomaisen yhteistyönä. Valvontatutkimusohjelma on pidettävä ajan tasalla ja sen tarkistusväli on enintään viisi vuotta.

Talousvesiasetuksen 9 §:n 4 momentin mukaan vedenjakelualan tutkimustiheyden tulee olla vähintään liitteen II taulukon 3 mukainen. Taulukon mukaista tutkimustiheyttä voidaan vähentää tai muuttuja poistaa viranomaisvalvonnasta, jos liitteen II luvuissa 5 ja 6 säädetyt edellytykset täyttyvät. Perustelut tutkimustiheyden vähentämiseksi tai muuttujan poistamiseksi valvonnasta on esitettävä valvontatutkimusohjelmassa tai näytteenottosuunnitelmassa.

Selvityksen antaminen

Aluehallintovirasto pyytää Kuopion kaupungin rakennus- ja ympäristölautakuntaa hankkimaan terveydensuojeluviranhaltijoiltaan selvityksen talousvesivalvonnasta ja sen perusteella toimielintä antamaan oman lausuntonsa seuraavista asioista:

- Miten aluehallintoviraston arviointi- ja ohjauskäynnin raporteissa (ISAVI/3802/2018) mainittuihin kehittämis- ja korjaustarpeisiin talousveden viranomaisvalvonnan osalta on reagoitu?
- Mihin viranomaistoimenpiteisiin kunnan terveydensuojeluviranomainen on ryhtynyt asettamansa määräajan umpeuduttua (vuoden 2018 loppu) talousvesilaitosten riskin arviointien laatimista sekä valvontatutkimusohjelman päivittämistä koskevissa epäkohdissa?
- Mahdolliset syyt tai perustelut miksi talousveden valvontatilanne ei ole edellä mainituilta osin lainsäädännön vähimmäisvaatimusten mukainen?

Määräaika Pyydetty lausunto ja selvitykset on annettava viimeistään 16.10.2020 mennessä. Määräajan noudattamatta jättäminen ei estä valvonta-asian ratkaisemista. Määräaikaa voidaan pidentää, mikäli se on tarpeen asian selvittämiseksi.

Lausunto ja selvitykset pyydetään toimittamaan sähköisesti osoitteeseen: kirjaamo.ita@avi.fi. **Asiaviite: ISAVI/6498/2020.**

Lisätiedot Lisätietoja antaa ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Lari Hölttä sähköpostitse lari.holtt@avi.fi, p.029 501 6826

Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja Lari Hölttä

Tiedoksi Valvira
Itä-Suomen aluehallintovirasto, johtaja Ulla Ahonen

Tämä asiakirja ISAVI/6498/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/6498/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hölttä Lari 21.09.2020 06:46